

La ciència redescobreix Colom

Editorial – octubre 2024

L'origen de Cristòfor Colom ha estat durant segles un enigma que ha fascinat historiadors, investigadors i experts de tot el món. Al llarg del temps, diverses teories han intentat desxifrar d'on provenia realment aquest navegant que va canviar el rumb de la història, sense tenir en compte mai, el paper fonamental que la censura i la inquisició van poder jugar en tot aquesta qüestió.. Ara, amb els avanços de la genètica, es comencen a obtenir respostes concretes que podrien posar punt final a molts dels debats històrics.

Les conclusions obtingudes de l'estudi d'ADN de Cristòfor Colom, dut a terme per l'equip de la Universitat de Granada sota la direcció del professor José Antonio Lorente, són un pas decisiu en aquesta recerca. El documental *Colón ADN. Su verdadero origen*, emès el 12 d'octubre a Televisió Espanyola (TVE) i produït per Story Producciones, ha presentat noves evidències que vinculen Colom amb la riba mediterrània, i més concretament amb les regions de Catalunya, València i les Illes Balears. Aquestes troballes inclouen l'ascendència jueva del navegant, afegint una dimensió nova a la seva història personal i al seu llegat.

Cal destacar que aquesta no és la primera vegada que aquest mateix equip d'investigació, apunta connexions entre Colom i Catalunya. L'any 2004, el documental *Secrets from the Grave*, que fou la primera part d'aquesta investigació, produït per Discovery Channel, ja va demostrar una procedència catalana, de cuna noble, amb escriptura o cal·ligràfia de lletra gòtica-cursiva típica de la Corona d'Aragó, i un lexic amb el català oriental (Barcelona) com a llengua materna. Ara, a la segona part d'aquest estudi genètic, aquelles conclusions han rebut un suport científic sòlid. Tot i que encara no disposem de totes les dades finals, la recerca actual està recolzant una hipòtesi que el Cercle Català d'Història ha estat defensant durant 16 anys: que Colom era català.

No obstant això, amb la publicació d'aquestes conclusions, és inevitable que els defensors de la història més oficial comencin a llençar tot tipus d'arguments i missatges per a desacreditar aquesta investigació. Al llarg dels segles, la imatge de Colom ha estat estretament lligada a la ciutat de Gènova, i qualsevol intent de modificar aquest relat tradicional troba una forta resistència. Però, en aquesta ocasió, comptem amb un avantatge que abans no teníem: la ciència.

L'ADN no es pot falsificar ni manipular, i les proves genètiques obren el camí cap a una veritat objectiva. Amb la ciència del nostre costat, el camí cap a la veritat sobre els orígens de Cristòfor Colom s'ha obert de bat a bat.

Aquestes noves dades també reobren totalment el debat sobre la identitat cultural i política de Colom. Si era realment català, això afegeix una capa d'interpretació en la seva implicació en el projecte de la corona i en la seva posterior relació amb els Reis Catòlics. A més, la seva

ascendència jueva podria haver influït en les seves decisions vitals i en la seva posició dins d'una societat que, en aquella època, començava a viure els efectes de la Inquisició i la persecució dels jueus conversos.

L'estudi de la Universitat de Granada ha donat nova llum a una recerca històrica apassionant, però alhora planteja noves preguntes. Com es va amagar durant tant de temps aquesta connexió amb Catalunya i amb la comunitat jueva? Què implicaria aquesta descoberta en la narrativa històrica dominant que situa Colom com a genovès? Quin fou realment el paper castellà en la descoberta del Nou Món? Són qüestions que, sens dubte, es discutiran àmpliament en els propers anys.

En qualsevol cas, la possible identificació de Colom com a català de nació, com dèiem anteriorment, ara avalada per estudis científics, confirma la rellevància de la recerca duta a terme per institucions com el Cercle Català d'Història, que ha mantingut viva aquesta hipòtesi durant dècades. Si bé encara falten proves definitives, aquestes troballes representen un canvi significatiu en la manera com es comprèn la figura de Colom, no només com a navegant, sinó també com a home d'una època complexa, influït per les tensions polítiques, culturals i religioses de la Mediterrània.

En aquest context, es pot dir que la història de Cristòfor Colom es troba molt lluny de ser tancada, però cada vegada es perfilen més clars alguns dels seus elements. El seu origen català, llargament defensat i ara recolzat per l'evidència genètica, obre una nova etapa en la recerca sobre la seva vida, les seves motivacions i el seu impacte en el món que el va envoltar. Tot plegat, aquestes troballes no només suposen un pas endavant en el coneixement històric, sinó que també reivindiquen el paper de la ciència com a eina fonamental per a revelar veritats amagades en la història de la humanitat.

Redacció CCH